

Görüşler

ADANA HALKEVİ KÜLTÜR DERGİSİ

Bil ki Her Türk Çocuğu Doğmadan Yurda Adak

ARALIK 1945 Sayı : 84

MEHMETÇİĞİN

CEVABI

Girmek isterse düşman şaşırıp da bu yurda,
Bin kablın başgalemaz dağlar delen Bozkurda.
Millî Şefin emrinde kadın, erkek, çocuk, kız.
Her düşmanı yenmiye, yok etmiye hazırız!

Bütün dünya bir zaman talihini denedi;
Zirhlî, tank, top, tayyare Mehmedi yenemedi!
Dağıyla, boğazıyla vatan bölünmez bütün,
Canı alınır fakat alınmaz yurdu Türk'ün

Türk'e en büyük şeref yurt için şehitlikler;
Şehitten evlâdına tek miras yığıtlıktır!

Düşündürmez bizi hiç, ne sayı, ne makine.
Denesinler talih Çanakkale'de yinel...

Her düşmanı boğmaya Türk'ün İmanı yeter,
Yurt için savaşanlar elbet çıkar muzaffer!..

İnönü, Dumlupınar, İzmir, Edirne, Lozan..
Böyle bir destan bilmeyiz, Türk olmanın bir ozan!

İstanbul Fâtihi'ndir, Çanakkale şehidin;
Boğazlar şanlı başı Türk denilen yigidin!

Beş yüz yıl önce kanla aldı Boğazi Orhan,
Türk doğmuş, Türk kalacak Kars, Artvin, Ardahan!..

Türkten toprak istenmez, kanı istenir ancak;
Çünkü her Türk çocuğu doğmadan yurda adak!..

Severiz cihanda da, yurttan da biz barışı;
Kiralanmaz kimseye bu yurdun bir karışıl..

Artivinden başlayıp, Boğazlarda hız almak,
Belki daha kolaydır, göklerden yıldız almak!

Vatan namus demektir, Türk namusunu satmaz;
Bir kartal yavrusunu kargalara fırlatmaz!

Vatan toprağı asla pazarlık kabul etmez,
Canlı gelse de düşman bu yurttan canlı gitmez!

Dünya birleşse yine Türk oğluna yenilir;
Başbuğu İsmet olan Türk yenilmez denilir!..

Adana : Salt TORAMAN

Görüşler

ADANA HALKEVİ KÜLTÜR DERGİSİ

CİLT : 8

ARALIK 1945

Sayı : 84

Fert ve Milletçe Tutumlu olmak

Yazan : Nadir ARAT

İş Müfettiş ve Millî Ekonomi ve
Arttırma Kurumu Başkanı

Harbin bitmesiyle harpsonrası Ekonomisine geçilmesi lâzımdır.

3 — Tutumu devamlı bir hale koymak, hattâ âdet edinmek ,

Harp Ekonomisinde istihsalin azalması, ihtiyaçların, isteklerin çoğalması, dış ticaretin durması veya azalması, harp hali ve zararları, vurguncuların mal saklamaları ve daha buna benzer sebep ve bahanelerle azalacak olan zirai ve sanai maddelerin sarfiyatı birdenbire serbest bırakıldığı takdirde çok geçmeden piyasaya darlık ve kıtlık başlayabilir.

Onun için malların azlığına karşı istek fazlalaştıkça fiyatlar yükselir ve artık birçok yerlerde ticaret insanlık ve her türlü ahlâk düşüncelerinin dışına çıkar. Bu da netice itibarıyla dolandırıcılık haline girecek memleketin Ekonomik bünyesinde bir karışıklık vücuda gelir.

Bir taraftan malların saklanmasına, ortadan kaybolmasına karşı mücadele edilirken diğer taraftan da fert ve milletçe sarfiyatın düzenlenmesine çalışmak lâzımdır ki bu da ancak fert ve milletçe tutumlu olmakla kabil olabilir. Onun için zarurî olarak konulmuş bulunan tahdit ve tazyitlerin kaldırılması işi yavaş yavaş olacaktır.

Tutum, kuvvet saklamayı, arttırılan kuvvetin daha verimli ve elverişli sahalarda kullanılmasını ve daha çok uzun müddet dayanmağı sağlayabilir.

Tutumun faydalı olabilmesi için de bazı şartların tahakkuku lâzımdır.

Bunlardan en önemlisi :

- 1 — İsraftan kaçınmak
- 2 — Olurla idare etmek,

Tutum Haftası

İçimiz sevinçle dolup taşıyor :
Tutum Haftasına başladık bugün.
Her yürek bir inan, bir hız taşıyor.
Yedi gün sürecek bu kutlu düğün.

Çay, Kahve yerine yurdun öz malı
Uzüm, incir, fındık, bal konulmalı.
Sefahat günleri unutulmalı ;
Para saklamayı bilmiyorduk dün.

Arkadaş ! git sen de al bir kumbara ;
Kaptırma paranı yabancılara.
Her gün atacağın o beş on para
Damlaya damlaya göl olur bir gün

Şevket Kutkan

4 — Lüksü bırakmak.

Tutum düşüncesi bir millete ve o milleti teşkil eden fertlerde kökleşirse âdet haline girmiş sayılır. Yoksa yalnız belirli gelirli tutumlu olan zenginler olmazsa bu amaca varmamıza maddeten inkân yoktur.

Milletin ferdinden başlayarak her müessesese, devletin bütün teşekküllerinde tutum fikri yerleşmeli ve kökleşmelidir.

Tutum, yalnız para arttırmak ve biriktirmek de sayılmamalıdır. Zira, para biriktirmek para ve kazanç hırsını doğurur ve yaşatır. Bu ise milli karakterimize aykırı düşer.

Tutum her türlü ve her nevi sarfiyata teşmil edilmelidir. Kuvvette, maddede ve e-

nerjide tutumlu olmak gerektir. Bunun için de cebri tutum ve tutum terbiyesi lâzımdır.

Sarfiyatı kısmak ve düzeltmek cebri tutumu doğurur.

Tutum terbiyesi ise, tutum fikrinin bütün millette kökleşmesiyle olabilir. Bunun için de her türlü terbiye ve propaganda vasıtalarından istifade etmek lâzımdır. Radyoda, okulda, sinemada ve gazetelerde tutumun önemi ve faydaları her fırsatta belirtilmelidir. Bunları yapabilmek için de evvelâ lüks belâsını ortadan kaldırmak icap eder.

Lüks, özendirici, çekici ve aldatıcı olduğu kadar da kemirici ve yıkıcıdır.

Yemede, içmede, giymede, yaşamada velhasıl her yerde ve her şeyde sade ve intizamlı olalım ve buna alışalım.

Mustafa Kemal'in Emaneti

Yazan : İbrahim ONAN

MUSTAFA KEMAL, Dumlupınar meydan muharebesini kazanmakla, Türk Milletinin hür yaşamayı imkânsız kılan engelleri yok etti. «Dumlupınar» bir hürriyet mührü oldu. Bütün Türkleri önünde topladı. Bunu bir sanatkarın ağzından dinleyelim :

Ey bu yolda sıralanan gazi tepeler!
Siz de koşup geldiniz, bilseniz eğer,
Bilseniz ki Dumlupınar önünde yarım
Âyini var hürriyete tapınanların.

Kemalattin Kamu

Fakat o, mükemmel istikra kabiliyetle gördü ki, hür yaşamayı imkânsız kılan engelleri yok etmek, hür yaşamak değildir. Hür yaşatmak ve yaşamak her yeni nesle düşer. İşte gençliğe bıraktığı ve gençlikten gençliğe bırakılacak olan emanet budur.

Hür yaşamak ve yaşatmak, her yeni nesle düşer, ne demek; bunu anlamak için insanlık hayatına bakalım:

Biliriz ki, insan diğer hayvanlardan farklı olarak, yalnız fiziki ve cinsi reaksiyonlar değil, zihni hayata ait reaksiyonlar da verir. Bir bahar gününün lâtıflığı, bir gün batışı, bir ormanın, bir çağlayanın ihtişamı, renkleri, velhasıl tabiat bize nasıl tesir eder de o tesir karşısında hislenmek suretile reaksiyon verirsek cemiyet müesseselerinin her hangi birindeki bir buhran da bize tesir eder; reaksiyon veririz. Şu belli başlı bir kaç misali hemen hatırlamak mümkündür :

Ortaçağ ilim müesseselerinin skolastik görüşle, hâdiseler arasındaki tezdandan doğan buhran, galile ve diğer birçok bilinen dimağlarda müessir oldu; Tecrübi ilmin doğması şeklinde vâki olan muvaffak olmuş bir reaksiyon görüldü. Tabiatla alâkasını kesmiş gibi mücerret ve mevhum bir hal alarak skolastik formüllerden yapılmış tabutlara yerleştirilmiş ahlâk ve dine bakalım. Bir de tabiatın kendi mevcudiyetinden dolayı insanda yarattığı «Ebediyet» arayışını, ruhunu ayırma ihtiyacını gözönünde bulunduralım. Riya ile ihlâs.. Bu iki zıd halin yarattığı buhran tesirsiz kalır mı? Şekispir, Dante bu buhrana karşı insanların reaksiyonunu temsil ederler. Bu reaksiyonun bir görünüşü de dini, yerleştirilmiş olduğu tabutlardan çıkarma teşebbüsüdür. Lüter bunu temsil etmiyor mu? Pastör neyi temsil eder; ozaman-ki ilim müesseselerinin görüşle, hastalıkların seyri

arasındaki tezdandan doğurduğu buhrandan müteessir olup mikrobu keşfi suretile muvaffak olan reaksiyonu değil mi?

Aile ve diğer müesseselerinin telkin ettiği ananevi «Asil ciddiyet» vasfının aşkile durmadan kan aktığı halde durmadan esirliğe kayan bir millet vardı. Bu milletin halindeki tezdandan doğan buhran, Namık Kemal'in vatan ve hürriyet şairliğiyle temsil edilen bir reaksiyon yarattı.

Bu millet, hâdiseleri ve kendi varlığını görmeye yarayacak bir zihin disiplinine malik olmadığı için başı dönmüş sürükleniyordu. Bu sürüklenişteki buhran Ziya Gökalp'ın tefekkür ihtiramı ile temsil edilen bir reaksiyonun sebebi olmadı mı?

Mustafa Kemal esaretin ve çaresizliğin yarattığı çok, pek çok ağır bir buhranın yarattığı muvaffak bir reaksiyonun mümessili değil midir?

İnsan cemiyetlerinde bütün hâdiseler, bu noktadan açıkça görülemez mi?

Bu misallerde görülür ki insanlar cemiyet müesseselerindeki bir buhrandan müteessir olup o buhranı müspet alana götürmek ihtirasıyla faal hale gelip çalışmak hassasına maliktirler. Bu suretle tabiat ve olaylar karşısında kendilerince bir mâna vererek irfan sahibi olmak, vecdli ve galyanlı bir hayat yaşamak, faal müesseselerden mürekkep bir cemiyet yaşatmak tabiatındadırlar. Ziya Gökalp, bu ırfana «müntehir hars»; bu vecdli ve galyanlı faal hayata «Mefkûre»; mefkûreli fertlere «İçtima unsuru»; mefkûresizlere de «İhtilâl unsuru» der.

İçtima unsuru olan fertler, mefkûre hayatını yaşamakla o mefkûrenin ait olduğu faal müesseseyi de tasfiye edip geçmişten geleceğe intikal ettirmiş olurlar. Bu suretle biri, içtima unsuru olan fertte, diğeri faal müesseselerde olmak üzere iki vasıf görülür:

1 — Şûurun bağımsızlığı : Bazı zümrevî emeller ve kayıtlar hesabına ilmi görüşü feda etme hastalığından kurtulmak.

2 — Cemiyetin hayatıyeti : İhtiyaçlara göre her yeniliğin aşılmasına elverişli olma ve bağımsız şüurlü fertlerini yaşatma kabiliyeti.

Bu iki vasıf, normal insan kayatının karakteristiğini teşkil eder.

Müesseseler, münferit değildirler; cemiyetin kısımlarıdır. Tam cemiyet hangisidir? Bunu da kriteriyomlarla görmeğe çalışalım :

İlk kriteriyom «dil» dir. Çünkü dilsiz cemiyet

Aruz

GÖRÜN

Ey perestâni muhabbet önce cânânı görün
Sonra ol cânân içinde gizlenen cânı görün.

Seyredin hünri şikâf ender şikâfi sinemi
Devr elinden çok çok olmuş qiribânı görün.

Koplamış zulfu siyahı gerdni billûrunu
Perdei küfre bürünmüş nûri imânı görün.

Hamri vahdet neş'isile mestoları âşıklara
Tânedermiş zâhidi âlûde dâmânı görün.

Âdemi mânâda Hak zâtiyle etmiştir zuhûr
Sûreti rahmâna mazhar olmuş insânı görün.

Yâr, dün Tal'at benim kurbanı aşkımdır demis,
Muru görki iltifat etmiş Süleymânı görün.

Hasan Talât MUTER

Hece

SEVDİĞİM

Baharla açılan qonceler gibi
Gözümde sulanıp duran sevgilim.

Ânbette yıkanan geceler gibi.
Rüyadan saraylar kuran sevdiğim

Dağları göğsüme akıp dökülmüş,
Benden ayrı kaldı, boynu bükülmüş

Karanfil zannettim meğer bir gülmüş
Yaprağı dalına vuran sevdiğim.

Şöyüncü şahlanırc bir at olurdu.
Yol vermeyen dağlar, kat kat olurdu.

Bu kalbim elinde saat olurdu.
Durduran işlenen, kuran sevdiğim.

Söyüncü

olmaz; cemiyet olmayınca da dil olmaz. Dille bera ber edebiyat, estetik, mimari, aile, iktisat, ahlâk, felsefe, siyaset vesaire teşekkül eder. Meselâ Galile'nin kitabı, ilim müesseselerine aittir. Fakat İtalyan dilinin ilim uslubunu temsil eder. Danten'in kitabı, Şekisperin eserleri riya ile ihlâs arasındaki uçurumları dolaşan fikir fırtınalarını ihtiva ettiklerinden tefekkür müesseselerine aittirler. Fakat İtalyan ve İngiliz dillerinin, edebiyatlarının temelini teşkil ederler. Süleymaniye «Rabbilâlemin» in huzuruna çıkan vicdanların mührü; fakat Türk mimarisinin şaheseridir.

Bu suretle mevcut olan tam cemiyet, millettir. İnsanlık, milletlerden teşekkül eder :

Medeniyet beynelmilel yazılacak bir kitap,
Her faslına bir millîtin hırsı teşkil edecek.

Ziya Gökalp

Bütün milletler arasında bir de Türk milleti vardır. Bu milletin ordu ve harbiye müesseseleri, faal müesseselerdir. Vazifelerini yaptılar ve yapmağa hazır dırlar. (Mustafa Kemal) in çıkışı bunun en belîğ bir misalidir. Fakat diğer müesseselerimizin kendi sahalarna ait hâdiseler karşısında muvaffak reaksi-

yonlar verebilme seciye ve kabiliyeti ne derecededir? Meselâ, içinde yavarlandığımız büyük mücadelede Penisilini bularak, Atom bombasını icat ederek muvaffak reaksiyonlar veren Garp müesseselerine mukabil bizdeki müesseseler vazifelerini yapabiliyor mu? Amerikalılar, her milletten daha uzun ömürlü olduklarını iddia ediyorlar ve bunu şöyle izah ediyorlar.

Kendilerinin, beşer ömrüne diğer milletlerden daha çok iş tekabül ettiklerini ve daha hızlı yaşadıklarını söylüyorlar. Bizde bu zihniyet ne kadar yer buluyor?

İşte, hür yaşatmak ve yaşamak her yeni nesle düşer demek, bu seciye ve kabiliyetin nesilden nesle geçerek durmadan inkişaf halinde olması demektir.

Bu seciye ve kabiliyetin inkişafı nasıl mümkün olur? İlim zihniyetinin gençlik arasında köksalması.. İlim zihniyeti, binaların temeli gibidir. Nasıl ki temel görünmez, fakat bütün bina ona dayanırsa ilim zihniyeti de bütün müesseselerde aynı vazifeyi görür. Çünkü ilim zihniyetinin esas karakteri, bizi hâdiselerle temas halinde ve hâdiseler karşısında muvaffak reaksiyonlar vermeğe hazır bulundurmaktır.

Bu karakteri, başka bir fırsatta gücümüz yettiği kadar incelemeye çalışacağız.

VEREM

— Verem, sinsi sinsi cemiyetimizi kemiren iç düşmanlarımızdan biridir. Onu iyi tanımalı, ona karşı plânlı çalışmalı, Yok etmek için savaşmalıyız. —

Yazan : **Dr. Prof. Cezmi TÜRK**

Verem bir medeniyet hastalığıdır. İnsan toplulukları arttıkça Verem de artar.

Verem en çok çocuklarda ve gençlerde olur. Veremle verimli bir şekilde savaşmak için de en çok çocuklarla gençleri korumalıyız.

Sefaletle, sefahat çocukları ve gençleri en çok Vereme hazırlayan, onun korkunç kucağına atan sebeplerdir.

Balgamı ile Verem mikrobu çıkarana açık Veremli derler. Bir açık Veremli, bir okulu, bir kışlayı ve bir fabrikayı, kısa zamanda kolavca Vereme buluşturabilir.

Bir Veremli bin Veremli yapar.

Verem mikrobu, tozlar ve ıslak yerlerde çok bulunur. Herkes gibi Veremliler de konuşurken etrafa gözle görülmiyecek kadar küçük tükürük damlacıkları saçalar. Bu damlacıkların içinde Verem mikrobu çok bulunur. Hızlı ve heyecanlı konuşarlarda daha çok olur.

Bir açık veremli ile bir metre yakından konuşanlar ondan muhakkak Verem mikrobu alırlar.

Böyle kirli bir tükürük damlacığı dokuz metre kadar uzağa da gidip buluşturabilir.

Körpe çocukları ve gençleri az sayıdaki mikrob da buluşturup hasta edebilir. Yaşlılarda daha çok temas ve daha çok mikrop ister.

Veremi çok taşıyan ve yayan vasıtalarından biri de tozlardır.

Heryere tüküren saygısız ve düşüncesiz Veremlilerin balgamları sokaklarda kurur. Toz olur, havaya dağılır, etrafa yayılır.

Kışın aksırın ve öksürüklü adamlardan, yazın tozlardan korunmak ve sakınmak Veremden korunmak ve sakınmaktır.

İçki, kumar ve öteki kötü alışkanlıklar sağlamların kolayca Vereme yaklaşmasını hazırlar. Veremlilerin de çabuk ağırlaşmasını veya ölmesini sağlar. Kırkıncıdan sonra Verem olmaz derler. Bu bir uydurma ve yalandır. Her yaştaki insan Vereme tutulabilir. Yaşlılar daha çok dayanabilir, fakat daha çok da etrafı buluştururlar.

Birkaç çocuğun veya gencin Vereme yakalandığı bir evde muhakkak açık veremli bir ihtiyar vardır.

Netice Veremli babalar veya nineler, bu yüzden çocuklarının ve torunlarının bilmiyerek ölümüne sebep olmuşlardır.

Veremli bir anadan doğan çocuk ona emzirtilmez ve annesinden uzaklaştırılırsa; sağlam olur ve Vereme yakalanmadan büyür.

Çocuklarda ve gençlerde Verem çabuk alevlenir, hızlı gider ve çabuk öldürür.

Yaşlılarda daha sinsi ve daha ağır gidişlidir. Daha kolay geçer ve iyileşir.

Vereme yakalananlar da iyileşirler. Amma tedavi ve bakımı güçtür. Uzun sürer, pahalıya mal olur.

Fakirlerde Verem, zenginlerden daha çok olur ve daha çok öldürür.

Ortalama bir hesapla, Vereme yakalanan altı kişiden biri ölür. Ötekiler tedavi ve bakımla yaşar ve hayatlarını kazanabilirler.

Veremden korunmanın bugün için en iyi vasıtası, Verem Aşısıdır.

Verem aşısı yeni doğan çocuklara ilk günlerinde; veya Veremle bulaşık olmadığı anlaşılan küçük çocuklara ve gençlere sonra da yapılır. Bu aşılar yıllar içinde aralıklarla tekrarlanırsa hayat boyunca Veremden ve onun kötü neticelerinden korur.

Bir insanın Verem mikrobu alıp almadığını belli eden denemeler vardır. Bunlara (Pirke ve Mantu) reaksiyonları denir.

Deri üstüne çizilerek veya deri içine iğne ile yapılırlar. 24 - 48 saatte neticeleri belli olur. Bir insanda Verem mikrobu bulunup bulunmadığını gösterirler.

Gençlerde, okurlarda, erlerde, işçilerde her sene sistematik (radioscopie), röntgen muayenesi yapılmalıdır. Böylece açık Veremlilerle şüpheliler ayrılır ve onlar da radyografi yapılır.

Veremden korunmada bu da esaslı bir tedbirdir.

Çocukları, gençleri, zayıf ve çelimsizleri korumak için (Solarium) güneş banyo yerleri, (Prevanatorium) Besleme ve istirahat evleri, Sanatorium Verem tedavi evleri ve nihayet ileri derecede bulaşık ve ağır veremliler için Verem hastaneleri açmak da korunma, tedavi ve bakıma yarar.

Hastalar evlerinde kalarak ayakta tedaviye de gelip gidebilirler. Bunun için de Verem Dispanserleri açılır. Hastalara ilaç ve yiyecek yardımları yapılır.

Veremden korunmanın ve veremden kurtulmanın en iyi ve tesirli vasıtalarından biri de Verem Bilgisini arttırmak ve aydın bir kafa ile; kendini ve yakınlarını Verem hakkında aydınlatmaktır.

TARİH:

“Yazılacak Adana Tarihi Münasebetile,,

Yazan : **Nazım TARHAN**

13 XII. 1945 Perşembe günü saat 17 de Halkevinde Adana Tarihinin yazılmasında tutulacak yol hakkında bir toplanma yapıldığı zaman, kıymetli Halkevi Reisimizin ağzından, bu işin artık fazla uzadığı ve kendisinin de bu işlere son gayretle uğraşacağı sözlerini işittiğimiz zaman cidden heyecan duyduk. Fakat toplantının neticesindeki bütün esaslar yine toplantıdan evvelki gibi idi. Çünkü, her tarihçi arkadaş : Acaba Adanaya ait nerede malumat var gibi fikirler ortaya atıyor. Halbuki bence, malumat aramak ikinci plânda kalır. Evvelâ acaba nasıl çalışabiliriz ve ilk hamlede kendimize bir program yapabilir miyiz fikri esastır.

1935 denberi yazdırılmak istenen Adana tarihi bugün hâlâ bir plân halinde bile değildir. Çünkü iş programlaşmamış ve teşkilatlanmamış ve aynı zamanda yalnız tarih çerçevesinden düşünülmüştür. Bir memleketin tarihini yazmak yalnız mazisinden bahsetmek demek değildir. O memleketin mazi ve halindeki kültürünü geleceğe de bildirmek icabeder. Şu halde gelecek için bugün de bir geçmiş sayılacağına göre Adananın bugünkü durumunu her yönden önümüze sermek lâzımdır. Bu bakımdan bu işi ne şekilde teşkilatlandırılmalı ve kimlere vermeliyiz. Çünkü vazife büyüktür, mühimdir ve lâzımdır.

Binaenaleyh bu mühim vazifemin yalnız tarih ile uğraşan arkadaşlara inhisar etmiyeceği kanaatındayım Çünkü herhangi bir şehir tarihinin basit bir plânını çizmeğe kalkarsak, evvelâ o şehrin : Coğrafi vaziyetile başlar, şu halde Adananın dünya ve Türkiye üzerindeki hudutlarile mevkilendirildikten sonra en mühim olan ârıcalarından Torosları Tajeolojik devirlerinden itibaren uzun uzadıya incelemek ve oradan ovanın yayılışına geçmek icak eder. Burada çok durulur, dünya ovalarile mukayese edildikten sonra hususiyetini çıkarmak, Ziraat ve İktisadiyatında ayrıca ele almak lâzımdır. (Bibliografya) bunu müteakip mntıkamın (**Akarsuları**) gelir ki, Seyhan ve Ceyhan nehir isimlerinin menşelerini bulduktan sonra tabii ve ülkeler coğrafyalarının, jeolojik vaziyetlerinin bütün rakamlarile beraber buraya dökmek lâzımdır. (Bunlardan Ziraat ve Sanayide istifadeleri diğer bir bahiste zikredilecektir. (Bibliografya) (**İklim gelir** :) Çukurovanın ve Adananın mükemmel bir isobare ve isotherme haritalarını maksimum ve minimum yağış miktarlarını günbegün meteorolojik ile temas ederek meydana çıkarmak. Adana

yazının hususiyeti, nebatat, hayvanat ve hattâ insanlar üzerindeki tesirini açıklamak zannedersen tarih dışına çıkar, fakat şehir tarihi içindedir.

Asıl mühim olan (**MOİKİ teşkilât gelir**) : İşte burada Adana hududunu tekrar çerçevelemek lâzımdır. Mesabası, tarihi devirlerindenberi nüfus sayımının rakamları, muhtelif yerlerde kilometre kareye düşen erkek ve kadın adetleri, hariçten gelenler, tabiyete girenler, yaz ve kış rakamları, bekâr ve evli rakamları, dul, kanunen ayrılanlar (Güneyin hususiyetlerinden bir kaç zevceli aileler) rakamları Adanalı olup dışarda iskân edilenler, lisanlara ve dînlere göre rakamlar tasnif ve nihayet şu kadar adet kaza, nahıye, büyük ve küçük köy ve çiftlik mevcuttur. (Bibliografya) Kazaları ayrı ayrı aynı program dahilinde bir vilâyet gibi işledikten sonra elifba sırasile köyler birer birer ele alınır. Evvelâ köyün mevkini, demiryolu, şose ve nehir yakınlığı ve uzaklığı, köyde telefon, telgraf, postahane ve demiryolu istasyonlarının hangi merkez istasyona bağlı bulunup bulunmadığı, yüz ölçümü, nüfus ve hane adedi. Ondan sonra aynı köyün tarihi ki, ne zaman kuruldu, aşiret ise teşkilâtı, köyün tarihi yerleri ve kaleleri, işgal devirleri ve kahramanları, köyün meşhur bina, mevkî, şahsiyetlerinin fotoğrafları ve köye tâbi ufak yerleşme mahalleri (Köyün âdet ve hususiyetleri diğer bahislerde zikredilir) (Bibliografya ve vilâyetin riftliklerine varıncaya kadar gösteren mufassal haritası.)

(**Vilâyetin bugünkü halkı gelir**.) : Adanada ne kadar halk sınıfları varsa ayrı ayrı yalnız bu bakımdan incelemek lâzımdır : Halk isimlerinin etimolojisi, bugün yaşayan bu halkları tarihe aksettirmek, mazideki asillerinin bugüne kadar karakteristik vasıfları, bu halkların Adanaya nereden ve ne zaman gelip yerleştiği, bu halkların hangi mntıkalara ne şekilde ve nasıl temerküz ettiği Adanaya yerleşen bugünkü halkın taksimi, vücut şekilleri, yapılışı, siması, kafa şekilleri, erkek ve kadınlarının çirkin ve güzellik nisbeti, vücut mukavemetleri, tabiat ve karakterleri, burun şekilleri, saç ve sakal vaziyetleri kadın ve erkeklerde ayrı ayrı.

(**Adetler**) : Adanada yaşayan bugünkü halkın adetleri fevkalâde enteresan ve tetkike değer bir mevzu olduğu için çok uzun bir yer işgal eder.

(**Batıl İtikatlar**) : Bunlara ait bazı misaller alınarak incelemeler yapılır. Nereden geldiği, neyi ifade

ettiği ve tesiri zikredilir ki bu da geniş bir mevzu-
dur. (Malzeme)

Adana Kadını: Bir kadını kızlık çağından itibaren alarak gelinlik ve kadınlık devirlerini göstermek yine bu bahsin işidir. Adanalı genç bir kızın bütün meziyetleriyle safahatını takip etmek için bunu birkaç kısma ayırmak lazımdır. Bir ev kızının evdeki işini incelemek. Gelinlik devresindeki Adanaya mahsus âdetlerini belirtmek (Buradaki merasim ve âdetler ayrı bir bahse aittir). Evlendikten sonra kocasına karşı vazifesi ile, çocuğa karıştıktan sonraki vaziyeti, ev işi ve yemek yapma işlerini ayrıca incelemek (Adana yemekleri ayrı bir kısım teşkil eder.)

(Kadın kıyafetleri): Adanalı bir kadın umumi-
yetle bugün nasıl geyinir, tarihe dönerek kıyafetin kronolojisini yapmak, bugünkü vaziyette iklimle, dinle ilgili olarak kadınlar daha ziyade ne giyiyorlar. Belden yukarı, belden aşağı olan kıyafetlerini izah ve tasvir ederek bunların Adanadaki istilâhları, yaz, kış, hafta arası, bayram (Dini ve Millî) Mevlûdlerdeki iş esnasındaki ve kabul günlerindeki kıyafetleri, köyü kıyafetleri muntakalar ve dağ, ova, ova, kadın kıyafetleri, bilhassa yurdun kadınlığının kıyafetlerinde çok durulur. (Eşya ve kıyafetlerin fotoğrafları) Adanalı genç kızlar açık baş mı gezerler, yoksa başlarına mendil mi bağlarlar bunların kendilerine mahsus isimleri ve bazı vilâyetin kadın kıyafetleriyle mukayesesi tarihteki rolü, örtülü kız başları kadın başlarından nasıl tefrik edilir. Saçlarını nasıl örer ve bağlarlar (Ayrı ayrı muntakalarda) uclarına ne takarlar. Alınlarına düşen saçların uçlarında ne var. Adanalı bir kızın kıyafeti, başının yapılması, evlenme esnasında gelin duvağının kısa tarihi, renginin diğer vilâyetlerle mukayesesi ve ehemmiyeti.

(Erkek ve çocuk kıyafetleri) Adanalı olmanın bir kimse, Adanalı bir çocuğu gördüğü zaman, bu vilâyete has bir kıyafet olduğunu tefrik edildiği noktaları tebarüz ettirmek, yeknasak çocuk kıyafetleri daha ziyade nerelerde tescül edilir, ve hangi kumaşlardan yapılır. Dağ, ova, tefrikile, iklimin tesiri, mektep çağına kadar olan çocuk kıyafetleriyle, mektepli ve işçi kıyafetleri, bayramda çocuk kıyafetleri, gençlerde menedilen bazı kıyafetlerin tekrar ortaya çıkmasının sebepleri.

(Halk sanatları): İste tarihin izlerini bu bahiste göreceğiz; Adanada halk sanatlarının zenginlik ve fakirliklerine, işlerine, dinlerine, tarihî vaziyetlerine göre taksim edip üzerinde çok durmak lazımdır. Çiftçi ve zengin çiftçileri, fabrikatörleri (Bunların isimlerini, yaşayışlarını, memlekete hizmetlerini, arazi ve tahmini servet miktarlarını ayrı bir bahiste teker teker izah etmek ilerdeki tarih için iyidir) zengin bahçe sahiplerini (Meyve ve sebze) Adanada memur, doktor, öğretmen, sanatkâr, esnaf, amele vesairenin dünkü ve bugünkü durumu ve randumanı.

(Köy): Bu kısım yukarıda mülki teşkilâtta köylerin umumi bahsidir. Yani Adanadaki bir köy

nasıldır ve nerelere kurulmuştur. Çukurovada ve Toroslarda köyler, nehir kenarında ve yamaçlarda ne şekilde kurulmuştur. Köyden nehre, umumî sose, demiryolu geçiyorsa köyün durumu, köyde gençliğe ait gazino, eğlence mahalleri, okuma odası, köy odası, okul ve öğretmen odasının vaziyetleri, köy gençlerinin bayram günleri, düğün günleri nerede eğlenirler. (Eğlence şekilleri ayrı izah edilir.) Yeni köy ve okul plânları ve köylerde imar faaliyetleri (Ayrıca da imar bahsinde izah edilecektir.) (Köylere ait fotoğraflar).

(Evler): Adana ve havalisi evlerinin iklime ve ananeye uygun hususiyetleri, ekseriyetinin caddeye nazır olup olmadığı, dış kapıdan itibaren avluların vaziyeti, çiçekli ve ağaçlık ise hususiyetleri, avlu ziraat işlerine tahsis edilmiş ise umumî vaziyeti, dam, kiremit, saz ve saman damların iklime uydurulması, oda tavarlarının Adanadaki hususiyetleri, evin içine girildiği zaman umumiyetle odaların taksimatı, duvarların yapılışı, bina yapılarında hangi ağaçların kullanıldığı, dolap taksimatı, mutbak taksimatı, raflar, (Bir Çukurova evinde mutbağa ilk girildiği zaman göze ne çarpar) Tulumba vaziyeti, yeni evlerde dış avlunun parmaklıkla çevrilmesi ve dahili taksimatı (daha ziyade müşterek hatlar alınacaktır.) Hangi köylerde sap, saman (Huğ) evlerin bulunduğu sebebi (İstatistik), muhtelif yerlerden: Dağ, ova, şehir kaza ve köylerden bu muntakanın karakteristik noktalarını gösteren fotoğraflar.

(Aile): Çukurovada bir ailenin iç ve dış âhengi, akrabaları ve akrabalağa karşı irtibatı, annenin çocuklarına karşı muhabbeti ile, çocukların anne ve babasına hürmet derecesi, ailede ihtiyarların mevkiî vesaire... Adanada ailede meşrû ve gayri meşrû çocuklar, kuvvetli ve müspet şecereler. (Vesikalar)

(Doğum): Doğumdan evvel kadınların yapmış olduğu hazırlıklar hamile bir kadının herhangi birşeye hayretle baktığı zaman doğumdan sonra çocuğun alacağı vaziyeti, ananasını incelemek (çünkü aynı anane bugünkü Hristiyan Türklerde de mevcuttur.) Hamile bir kadının özenmesi neticeleri, Adana âdetleri, giydikleri elbise ve ayakkabılar, çocuk doğarken âdetler, (Kaynar) ın tetkiki, yeni doğan çocuğun himayesi, ebe, resmî ve gizli doğumlar, (İstatistik), muhtelif yerlerde yeni doğan çocuğa yapılan âdetler, ananeler, birinci, ikinci ve kırkıncı gününe kadar olan merasim ile yedirilecek yemekler ve giydirilecek elbiseler, yine burada mahallerin hususiyeti, doğmazdan evvel, doğarken ve doğduktan sonraki ölümler ve sebepleri.

Yalnız bu muntakaya mahsus olup çocuğu olma yab ailelerin, kasaptaki o günkü et fiatile başka bir ailenin yeni doğan çocuğunu tartarak satın aldıkları âdetinin nereden geldiğini ve neyi ifade ettiğini incelemek.

— DEVAMI GELECEK SAYIDA —

Incelemeler

Eski Seyahatnamelerde Adana ve Civarına Dair Bilgiler

— 1 —

Yazan : Osman SUMER

MEMLEKETİMİZİN geçmiş günlerine ait durumlarını öğrenmek için başvurulacak kaynaklardan en önemlileri eski seyahatnamelerdir. Fakat bunlar da azlıkları ve kıyafetsizlikleri dolayısıyla bizi pek tatmin etmiyorlar. Buna rağmen yine seyahatnamelerin kısa ve noksan bilgilerinden faydalanmak suretiyle memleket ve yurd bilgimizi arttırmak imkânını bulabiliyoruz.

Memleketimizin hemen her tarafını gezip dolaşan bir seyyah yok gibidir. Yalnız Hicrî 11, Milâdî 17 nci yüz yılda yurdumuzu âdeta adım adım dolaşan meşhur seyyah Evliya Çelebiyi bir istisna diye kaydedebiliriz. (1)

Adana ve civarı hakkında Eski Seyahatnamelerde neler yazılmış olduğunu öğrenmek için başvuru kaynaklar ilk bakışta insanı hayal kırıklığına uğrattıyor. Zira Hicrî 8, Milâdî 14 ncü yüz yılın başlarında sırf mevliliği yaymak ve propaganda yapmak için Adadolunun bir kısmını dolaşan ve böylece ilk Anadolu seyyahlarından olan Ulu Ârif Çelebi'nin Adana taraflarına uğramadığını öğreniyoruz (2)

Bundan sonra Anadolu'da uzun bir seyahat yapmış olan meşhur Arap seyyahı İbni Batutâ da Adanaya uğramamıştır. Sırf seyahat maksadile dolaşan İbni Batutâ gayet realist olarak gördüklerini eserine yazmıştır. İbni Batutâ'nın Anadolu'da dolaştığı devir Selçuk devletinin yıkılışından sonraki Anadolu Beylikleri zamanıdır. (3)

Adana ve civarından bahsetmeyen bu iki seyyah-tan sonra 1432 Milâd yılında Kudüsten İstanbul yolile Fransaya dönen Fransa Kralı Güzel Filip'in müşaviri ve saray nazırı olan Bertrandon de la Broguière'i görüyoruz. Bu Fransız saray adamı Kudüsten Fransıya dönerken İstanbulu uğramış ve yoluna rastlayan Misis, Adana, Tarsus, Ereğli, Karaman konya, Akşehir, Afyon, Kütahya ve Bursa gibi şehir ve kasabaların siyasi, iktisadi ve coğrafi durumlarını not etmiştir. (4)

İbni Batutâ'dan sonra Hicrî 10 ncü yüz yılda Anadolu'yu gezen iki Arap seyyahı daha vardır. Bunlar İbni Batutâ kadar çok gezmemişlerse de da-

ha doğrusu sırf seyahat maksadile dolaşmamışlarsa da gezdikleri yerler hakkında ona yakın malûmat vermiş sayılırlar. Adana ve civarı hakkında oldukça malûmat veren bu seyyahlar Bedreddin - el Gazzî ile Kudbeddin - el - Mekki'dir. (5)

Gazî İstanbulda görülecek bir işi için Şamdan yola çıktığını söylüyor. (Sahife 19) 936 yılı Ramazanının 18 nci yola çıkan Gazî Şevvalin 8 nci günü Misisten geçerek Adanaya uğrayor. 11 nci günü Gülek Boğazından yoluna devam ediyor. (Sahife 19) İstanbuldaki işlerini tamamlayıp tam bir yıl sonra yine aynı yoldan geri donuyor. (Sahife 19) Gazî ileride göreceğimiz Evliya Çelebi gibi fazla teferruath, mübalâğalı ve karışık malûmat vermekten kaçınmış kısa olmakla beraber gayet esaslı ve doğru şeyler anlatmıştır.

— DEVAM EDECEK —

1) Evliya Çelebi'nin asıl adı Mehmet Zilli İbni Derviş'tir. Yazımının sonlarına doğru seyahatnamesinden bahsedeceğiz

2) Asıl adı Feridun İbni Mehmet İbni Mehmet - el Ârif olan Çelebi Selçuk devletinin dağılmağa yüz tuttuğu bir devirde Beyşehir, Aksaray, Menteşe Kütahya, Kastamonu, Amasya, Tokat, Niksar, Sivas ve Erzurum taraflarını gezmiştir.

Eflâkî: «Meşakibül Ârifin» Seyyid Abdülbaki Mevlevî İbni Seyyid Ebubekir tercümesi.

3) İbni Batutâ'nın asıl ismi Şerefeddin ebu Abdullâh Mehmet İbni Abdullâh İlvatıyüttaneî - el - İbrahimîdir. 1303 Milâdî yılında Tancada doğmuş, 22 yaşında seyahata çıkarak eski dünyanın birçok yerlerini dolaşmış, Anadolu'da da Antalya, Muğla, İzmir, Manisa, Balıkesir, Bursa, İstanbul, Bolu, Kastamonu, Sinop, Amasya, Sivas, Kayseri, Niğde, Konya, Isparta, Burdur, Erzurum, Erzincan, Diyarbakır ve Mardin muntakalarını gezmiştir. Seyahatnamesinin adı Tuhfetünnûzar fi garâib ül-emsar ve acaib ül-efsardir. (Şerif Paşa Tercümesi)

4) 1897 de pariste yeniden tabe ilen bu seyahata ait Le voyage d'orient - mer (deniz aşırı seyahat) adlı kitabı aradığım halde maalesef elde edemedim. Bu itibarla fazla malûmat veremeyeceğiz.

5) İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınlarından: Tarih semineri dergisi 1-2: 1937 Ekrem Hamil "Gazî - Mekki Seyahatnamesi", İstanbul Millî mecmua Basımevi.

— 7 —

GÜZEL DİL - GÜZEL ESER

Yazan : Melâhat ÖZGÜ

Okuduğumuz herhangi bir kitap hoşumuza gitti mi, elimizden bırakırken gayri ihtiyari «GÜZEL» deriz; fakat bu güzel kelimesiyle neyi kastederiz? Güzel olan muhtevamıdır, şekil midir? Gerçi muhtevamız şekil olmaz; şekilsiz de muhteva bir zevk vermez. Güzel muhteva, ancak güzel bir şekil içinde, güzel şekil de ancak güzel bir muhteva ile mümkündür. Fırçası güzel olmalı bir Ressam, hiç güzel resim yapabilir mi? Dili güzel olmalı bir yazar da hiç güzel yazabilir mi?

Acaba esere, güzel vasfını verdikten ölçü nedir? Güzel, bir değer, bir kıymet midir? Asıl güzel olan, kitabın bize bir şey söylemesi değil midir? Güzel yazılmış bir kitap bize çok şey söyler. Fena yazılmış bir kitap da aksine hiç bir şey söylemez. Yüksek görüşlerini anlatmak isteyen bir sanatçı, onları bize hangi dil ile verecek, tanrısal sezgislerini hangi dil ile duyuracaktır? Bir tüccarın kullandığı dil ile günlük gazete dili ile fikirler ve duyular sanatkârane bir şekilde anlatılabilir mi? Bu dillerle yazılan eserler, sanat eseri olabilir mi?

Ölmez hikâyeler, iç cazibeleri sağlam olan hikâyelerdir. İç cazibe ise sadece konudan gelmez. Aslında yüksek bir konu olmadığı gibi aşağı bir konu da yoktur. Ancak maddi unsurların, esrarlı ruhların şahıslar üzerindeki tesirleri vardır. Bu tesirlerle gözümüz derhal eşya üzerinden sıyrılarak söyleyenin ağzına bakar. Montaigne'nin : «Ağzında nasılsa, kâğıtta da öyledir» sözü, yazarının yazıcılığını gayet güzel belirtmektedir. Fakat yazılanın iyi anlaşılması lâzımdır. Güzel yazılmış bir kitabın sırrı, bir nevi gizli söyleyiştir. Bir insanın iç hayatının dil ile ifadesidir. Fakat söylemek için, insan karşısında bir dinleyici ister. Yazdıkları da, insanın kendi ile konuşmasından çok, bir başkası ile karşılıklı konuşmasıdır. Bunun için de iyi yazılmış bir kitap, iyi yazılmış bir sahife yazı, ışık içinde görünmelidir. Güzel bir tasavvur, imkânlı fakat kısa, öz ve çekici bir şekilde cümle içinde alınır; ve bu cümle bir diğer cümle ile sanatkârane bir şekilde bağlanır. İfade edilen şeyin ağırlığı ile, ifade ediş tarzının ağırlığı arasında bir uygunsuzluğun olmaması için yazar dinleyicisine danışır. Onun kendi ile konusu arasında bilhassa dış âleme karşı olan durumu, dinleyicisi ile sürekli teması, bu karşılıklı münasebetin temelidir. Bir dereceye kadar da, karşılıklı aydınlanan ruhun tasviridir. Onu şimdi ideal bir kimseye dinletmek ister. Böyle bir dinleyici, insanlığın timsalidir. Yaratıcı, onu da beraber yaratır ve karşısından hiç ayırmaz. Bir yazarının, yaratıcı kudretinin en kuvvetli başarısı işte budur; çünkü o dinleyicisinin çok hassas, kavrayışlı, hükmünde asla yanılmaz; son derece dikkatli, kafası ve kalbi bir olarak tasavvur edecek, ve kendisini de, hitap ettiği bu kimsenin üstünde görecektir. Aksi takdirde onun için yazmak

beyhude olur. Fakat işte buna rağmen yaratıcısı onu bir bakımdan hiç olmazsa gelişmesi bakımından noksan görecektir, ve her şeyi ona, hiç bir şey bilmiyen birine anlatır gibi açık açık anlatacaktır. Dinleyicisinin saf, ve az şey bilmesi şarttır; çünkü kitabın ona yeni şeyler vermesi ve kendisini hayran bırakması lâzımdır. İşte yazar ile dinleyici arasındaki bu münasebet çok mühimdir. Eğer sanatçının kafasındaki bu görünmeyen dinleyici hırçın, dikkatsiz ve saygısız ise, o zaman dinleyici, hem eseri, hem de onun yazarıcısını aşağıya çeker.

Böylece işte iki türlü yazar var demektir. Bunlardan biri dinleyicisinin hırçınlığı, saygısızlığı, ona gevezelik ettirir. Öteki de, hassas ve dikkatli dinleyicisinin karşısında açık açık söyleyerek yazar. Dâva, bu iki yazarı biraraya getirmektedir. Bu da mânalı ve yüksek hava içinde mümkün olursa, o zaman şüphesiz söyleyenin üstünlüğü kendisini gösterir; gevezelik eden de her ne kadar tamamiyle ortadan kalkmazsa da bir kenarda kalır.

Goethe'nin, «Ne zaman Kant'dan bir sahife açsam, aydınlık bir odanın içine girmiş gibi olurum» dediği gibi; bizim de önümüzde aydın bir şahıs vardır. Ondabiz daha başka vasıflar da buluruz: İç varlığından ayrılmayan bir kudret; saygı isteyen bir büyüklük; ateşli bir ihtiras. Böyle bir şahsın ifadesinde, gerçekten içimize bütün bir dünyayı alabileceğimizi sanırız. Biz bu dünyayı içimize alırız da; hem de yalnız söyledikleriyle değil, söylemedikleriyle de biz onu kavramaya çalışırız. Söylediklerinden, söylemediklerini sezme, ezgin ve parçalanmış ruhlarla has olanı da bir tarafa bırakmamak, sonra da şuurlu bir kayıtsızlıkla hepsinin üzerinden geçmek; umulmadık münasebetler; ve birdenbire dikkat kesilme, gerginlik; sonra da bir gevşeme, dalgalılık; hattâ son haddine kadar varan, arasına da çekici olan bir zorbalık; bütün bunlar, yazının ruh çehresini gösterir; fakat aynı zamanda da içimize aldığımız dünyanın çehresini verir; ve Hugo von Hoffmannsthal'in yaptığı bir benzetişle bir cambazın çehresini de hatırlatır. Cambazın altındaki urucumu görmiyerek, her an içine düşebileceğini düşünmüyerek korkusuz, yükseklerde gerilmiş ince bir ipin üzerinde, sanki dümdüz, yeryüzünde yürüyormuş gibi adımlarını muvazeneli atışı bizi hayran bırakmaktadır. İyi bir yazar da işte böyle bir cambaz gibi, kalemini muvazene ile yürüterek bizi hayran bırakır. Onun yazısı, bir insanın çehresi gibi kendine has bir şeydir. Kalemini dünyanın korkunç ve kandırıcı olaylarına kapılmadan muvazeneli yürütür. Güzel dil, korkunç hamleler, kuvvetli tehditler, kandırmalar ve her türlü tecavüzler karşısında korkunç olan iç düzenini ifadesidir. Güzel kitap da bu düzenin güzel eseridir.

Ankara

Duyuları

DİL VE DİLEK

Yazan : Sadi Günel

Beşinci Dil Kurultayının toplandığı ve bütün gücünü topladığı şu günlerde, karşı koyması gereken bir çok güçlükler de üst üste gelmiştir.

Şimdiye değin yapılan dört toplantıda, Yurdun dört bucağından yardım yağmıştı. Hem de öylesine ki, şurdan burdan işitilen karşı koyma sesleri davul zurna yanında sivrisinek vızıltısına benzemişti. Her yeniliğe olduğu gibi. Dil ilerleyişine de bir hayli alıştığımız halde, onu, susanmış bir isteğe kavuşturmak amacile çırpınanlar niçin taşlanıyor?

Birçok kötülükler görülmemiş ve birçok kötü şeyler yapılmış olabilir!.. Bunlara mızrak uzatırken dilimizi kalkan yapmak neye?!..

Sağcılık ve Solculuk düşünemeyecek kadar edebiyat sevenlerin, tek aracı olan dili de top, tüfek, tayyare, tank ve zırhlı gibi savaş silâhları yerine kullanmak da zaman modacılığı mı?

Henüz emekliyen bir çocuğa çelme takmak da öğünülecek bir yiğitlikse, hani insan oğlunun bu böbürlenme çağının en anlayışsız zamanına rastladığını zorla inandırmak isteyenler var diyemiz geliyor.

«Dili tahrife bir mecburiyet katiye mi var?» düşüncesiyle isyan bayrağı çeken büyüklerimize, bizi yetiştirecek durumda oldukları için saygı duyuyoruz,

fakat «Evet dili yarınki ülkümüzü besliyecek duruma sokmak zorundayız» demesi gereken yirmi yaş gençliğinin, yalnız «büyük konularda parmağı var!» desinler diye akıntıya kürek çekmelerine yüreğimiz sızıyor.

Alıştıran her şeye karşı tepki uyarmak, kişinin mayasına sinmiş tad verici bir üründür. Gerekir ki, hoşlanma damarlarımızı gıcıklayan bu bilici büyük yolsuzluklar uğruna kullanılmıyalım!.. Hele gençlerin yürüyecekleri yolda!..

Aşırı atılganlıklarla «llanı - dümbor düdükleme» kılıfına sokmak isteyenlerin fire vereceği gün gibi açıktır.

Kalbur üstü gelen buluşlara, bile bile yan bakmak, en az, halkın adı gibi halklaşmış kelimelerideğiştirmeğe yeltenmek kadar üzücüdür.

«Savcıyı» «Müddembek» demekten çok hoş bulan köylü «Hakim» e «Yargıç» diyemedi.. Niçin?..

Bu tek kelimeciği cevaplandırmağa yetgimiz yok.. Fakat, çok, iyinin bile üstünde olan başarıların - sabotaj karşılığı gibi güzel bir buluş kullandıkça üzgünüm - baltalanmasına da göz yummanın güçlüğüne içimiz yana yana duyuyoruz.

Dileğimiz hep, her yerde ve her şeyde iyidir.

İZMİR'E

(İzmir Halkevine)

Penbe duvağını indirip yüze,
her akşam taze bir gelindir bize,
Sarılmış belinden çapkın denize,
Seyrettim herdefa dahagence, diri
Gecenin koynuna dalan İzmir'i
Tac etmiş mehtabı, yıldızı, inci,
Neşeli yüzünden gitmez sevinci,
Dolaştım dünyayı gördüm: Birinci,
Kıskanır cennetten görseydi biri
Çiçikten binbir renk alan İzmir'i.
Gündüzü hakikat, hayal gecesi,
İlhamdır baharı, mevsim hecesi,
Ufkundan süzülür zevkin incası,
Dalları besteymiş, rüzgâr şiiri,
Dinledim ruha aşk salan İzmir'i

Mustafa Yaykiran
7 / 11 / 1945 İzmir

Neden Sonra

Günü muhabbeti ki âdet aylamış yoksa
Ne sende hüsn, ne bende macal kalmıştır,

Yıllardan sonra sen kirpiklerinde
İki damla yaşla getirdin dünü ..
O günler bir bahar rüyasıydı ki
Ben çözüp bağlardım çifte örgünü

Saçında kalmamış şimdi o koku ..
Nedir bu gözünde ağlayan keder ?
Hangi günahların gölgesidir ki
Eğilen alnına bir gece döker?

Ben artık bir kuru yaprak gibiyim;
Kapandı içimde kanayan yara.
Anladım ne kadar yükseldiğini,
Ne yazık yerlere düştükten sonra ...

Şevket KUTKAN

PORTRELER

III

Mustafa Ince

Şehrin tirazör şairi kimdir ? denilince,
Derhal geliyor hatırına Mustafa Ince!

Sâzende ve hânenedir o, hem prükördir,
Hem bir de onun kahkaha üstatlığı vardır!

Mızrabını peymâneye daldirdiği günler,
Göğsündeki üdiyle bir âşk gibi inler!

Esmerlere, kumrollara âşıkta da, asla
Bunlar, olamaz bir sarıgından daha hasnâ!

Lâkin ne tuhaf, elliyi geçerse de sını,
Dinlerken uyur şimdî, bebekler gibi ninnil!

Dünyada o hiç kimseyi hürdür diye sarımaz,
Hem tavilde, hem evde esirlikten usanmaz!

Kan damlar onun usturasından, kaleminden,
Her gün siyasal inci sacar nazlı teminden!

Sabbâsına bir damla bile fazla su koymaz,
Bal şerbetini müsediyormuş gibi doymaz!

Tesbih çekiyormuş gibi söyler şunu hergün,
Mefâlû mefâlû mefâlû taallû!

Birlikte gorenler yanılırlar, utanırlar,
Mahdumu Celâl Ince'yi ağbeyisi sanırlar!

Bir gün ona bir göz degecektir diye -bence-
Bir tane nazarlık yakışır böyleşi gence!

Celâl Şahir MUTER

DÂVET

(Hocam Şevket Kutkan'a)

Gel karanlık ömrümün göreyim seherini,
Gel başına bas bugün mahzun derbederini,
Dudaklarım kapasın sihirli gözlerini;
Deninle bir yatakla paylaşalım uykuyu;
«Talas'ın altı kuyu, uyu sevdiğim uyu..»

Gel şu öksüz kalbimin sızısı dinsin artık;
Gel de kûskün talihim bica sevinsin artık,
Rüyâ iklimlerinde uçan güvercin artık
Çağasında laşısı bize en hoş duyguyu
«Talas'ın altı kuyu, uyu sevdiğim uyu..»

Bakışın mahmur mahmur saçların ipek ipek
Bir ilâhî tül gibi yüzüme serpilecek..
Ben-geçerim kendimden, sen kendinden
geçerek
Göğsünden alma sakın bir anasız kuzuğu
«Talas'ın altı kuyu, uyu sevdiğim uyu..»

Gel alı kollarıma, düştüm tül ellerimden
Âşkınla kandır beni, çoklandır susuzum ben
Tatlı candan geçerim geçmem emellerimden
Gönülüm gâyet delidir, asla bilmem korkuyu
«Talas'ın altı kuyu, uyu sevdiğim uyu..»

Y. Sabri Akkırış

Halı Heğbe

Bahçe, ova, yaylâ çiçekleriyle
İşlenmiş, bezenmiş bu halı heybe,
Kızların goznuru emekleriyle
Kirpik kirpik renk renk boyalı heybe..

Karıdan, çocuktan ayrı bir günde,
Beş on kuruş varsa eğer üstünde,
Şehirden köylere dönüldüğünde
Köylünüm boynunda vebalı, heybe..

Ahmet Vefa Aray

Gençlik Sayfası

GENÇ AVCI

Genç Avcı, dizlerine kadar çamur,
alnında iri ter damlaları çamursuz
dallardan tutunarak bataklıktan
kurtuldu.

— Şükür kidedi, lekeleyici çamur
parçaları sıçramamış üstüme...

Domuz avı meraklısıydı. Avına
rastlayamamaktan öfkeli, yoluna
yurudu...

Tepenin alaca gölgeli yeşil ot-
ları üstüne uzandı. Tütün kesesini
çıkardı. Sardığı kalın sigarasını
çakmağı ile tutuşturdu. Kavin yanık
kokusunun verdiği eşsiz bir hazla,
yaslandığı çayırıktan, yapılarının
karaltılarını görebildiği tek
minareli şehrin küf kokulu havasını
alır gibi.

— Bu tepede, bir iman gücü
yaratılmalı, bir sağlık ocağı tut-
turulmeli ve mesnet, sebep, netice
«Hak» ışığı ile aydınlatılmalıdır
dedi. Küsmedi...

H. Kemal GÜNER

Sekispir'den bir cümle

Yılbaşı yaklaşırken, kendi sevenlerini hatırlayan kurullar
ve kurumlar, «Kutlu olsun» demeye vesile olur diye özene-
nerek hazırladıkları sevimli takvimlerini armağan ederler.

Ben de severek ve teşekkürle almış olduğum «Yeşilay-
divar takvimi sayfalannın, güzel sözler, demeğin amacına
hizmet edecek inandırıcı cümlelerle bezenmiş olduğunu gö-
rünce pek sevindim.

Beni bu satırları yazmaya zorlayan sebep sadece bu
sevincimi ortaya dökmek isteği değildir; söz açtığım o güzel
cümlelerden birinin, Şekispire ait olanının gerçekten Şekispir-
ce ifade edilmiş olmasının zevkine hâlâ doyanamamış olma-
lığımdır.

Şöhret sahibi Profesörler hüküm ifade eden sözlerle ne
kadar doğruyu söylemiş; Tolstoy «Votka, Rus milletini mah-
veden şeytandır» demekle ne kadar büyük bir hikmet ortaya
koymuş olursa olsun, Şekispirin her tekrar edildikçe inceliğine
daha fazla varılan şu cümlesinin güzelliğine ve değerine
erişememişlerdir, sanıyorum.

Dâhinin şu zarif buluşuna bakınız :

(Ey ruhu şarap; senin adın yoksa sana «İblis»
adını vereyim...)

Şekispire hayrandım, şimdi meftunum.

Dr. Muhit Tumerkan

YURD UĞRUNA

Kemal Sadık Göğceli'ye

Gelin dostlar bayrak açtık
Yurd uğruna.. Yurd uğruna..!
Hak yolunda çok uğraştık
Yurd uğruna.. Yurd uğruna..!

Bayrağımız güldür bize,
Okyanuslar göldür bize,
Döğüşmemek züldür bize
Yurd uğruna.. Yurd uğruna..!

Vatan aşkı başımızda
İman dolu düşümüzde
Dönellik yok işimizde
Yurd uğruna.. Yurd uğruna..!

Sarp dağları aştık geldik,
Dalga dalga coştuk geldik,
Asırlarca koştuk geldik
Yurd uğruna.. Yurd uğruna..!

Çelik göğüs kalkanımız
Döğüşmekte var şanimiz
Varsın aksın al kanımız
Yurd uğruna.. Yurd uğruna..!

Eyi kılıç durmaz kında
Er seçilir kötü günde
Ölsek nolur sende bende?
Yurd uğruna... Yurd uğruna..!

Vatan yolu; Kavga yeri
Erkek olan dönmez geri
Arkadaşlar hep ileri..
Yurd uğruna.. Yurd uğruna..!

Vatan yolu hakka gider
Mert olanlar borcun öder
Arık Ozan «kurbanım» der
Yurd uğruna.. Yurd uğruna..!

Mustafa Arif ARIK

Adana Bilmeceleri

— Geçen Sayılardan Devam —

Derleyen : Sait TORAMAN

- 61 — Sıra sıra odalar birbirini kovalar (Tren)
 62 — Vurdum kapı açıldı, kırmızı akık saçıldı (Nar)
 63 — Uzunduruk, başında var beş on koruk, çayır gibi bitmiş, torba gibi sarkmış (Hurma)
 64 — Kat katıdır, kat katı, bu Allahın hikmeti (Lahana)
 65 — Çarşıdan aldım simsiyah, eve getirdim kıpkızıl (Kömür)
 66 — Attım rafa, bir kuru kafa, yemesi tatlı maymun suratlı. (Hindistan cevizi)
 67 — Çin çin hamam, kubbesi tamam, bir kız aldım, babası imam (Saat)
 68 — Mini mini, küçük sini (Mercimek)
 69 — Mini mini kuşlar, her yeri taşlar (Dolu)
 70 — Arabadan atladı, pantoionu patladı (Karpuz)
 71 — Derisi var eti yok, nefesi var canı yok. (Körük)
 72 — Benim bir dedem var, kızıl etten sakalı var, şimdi gelir görürsünüz, güle güle ölürsünüz. (Horoz)
 73 — Yerde yatar annesi, yeşil yeşil memesi ne güzeldir yemesi (Hiyar)
 74 — Boyum uzun, yavrularım düzüm, düzüm, saçım-dan görmüyor gözüm (Mısır darısı)
 75 — Benim bir kutum var ki cansız canlıyı götürür (Otomobil)
 76 — Çıt demeden çiçeğe konar (Çiy)
 77 — Dağdan gelir hızla, yedi bin yıldızla, Arabın atile, ağzının otile (Yıldırım, Yağmur, Rüzgar, Toz)
 78 — Dalda çingil asılı, içinde helya basılı (İncir)
 79 — Etten kantar, altını tartar (Kulak ve küpe)
 80 — Karın altı, kara yazı iki serçenin dört gözü (Kelime oyunu)
 81 — Karşıdan gelir dev gibi, yanına vardım ev gibi. (Tren)
 82 — Deveden olur köşşek bunu bilmiyen eşek (Kelime oyunu)
 83 — Dağdan gelir takla makla, aman ana beni sakla ne nöhattır, ne de bakla (Dolu)
- 84 — Benim bir oğlum var, durmadan kusar. (Sabun)
 85 — Babam bir araba ayakkabı aldı. (Kelime oyunu)
 86 — Bu sene kavun karpuz olmayacak. (Kelime oyunu)
 87 — Bu yıl arpa, buğday olmayacak. (Kelime oyunu)
 88 — Alb pişmiş ekmekle yetmiş kavunu yerim (Kelime oyunu)
 89 — Benim babam altı camız, yüz keçiyle minareye çıkıyor. (Ayakkabı ile)
 90 — Önü tatlı, sonu acı. (Tatlı limon)
 91 — Firirik burnu yirik. (Idare lâmbası)
 92 — Metel metel met atar, oturmuş bakla satar, bu bakla kaçta dedim, pel pel gözüme bakar (Kurban)
 93 — Biz idik, biz idik, yüzbinlerce kız idik, akşam oldu dizildik, sabah oldu bozulduk. (Yıldızlar)
 94 — Minare, minare, yüzbin lüle bir çiçek (Gök, yıldızlar ve ay)
 95 — Benim bir ağacım var, kökü gökte dalları yerde (Güneş ve ışıkları)
 96 — Babası tenbel, anası çalışkan 60 çocuklu. (Saat)
 97 — İdris gider izi belirsiz kuyruğu çarpar tozu belirsiz (Tayyare)
 98 — Biz ne idik, ne idik, samur kürklü bey idik, sırik bizi düşürdü, kor ateşte pişirdi (Kostane)
 99 — Ben giderim o durur (İz)
 100 — Gökten vurdum kılıcı, Konyadan çıktı ucu. (Yıldırım)
 101 — Bu ne imansız, dama çıkar merdivansız. (duman)
 102 — Aldır ayası, yeşildir küpesi. (Kına)
 103 — Küçücük mezar, dünyayı gezer (Ayakkabı)
 104 — Ben giderim o gider, para para iz eder. (Baston)
 105 — Bir küçücük arapçık başında var tablacık (Çivi)
 106 — Ben dururum o gider. (Ses)
 107 — Bir düdük biz onu yedik. (Çiğer, gırtlak)
 108 — Canı yok canlanır, kanı yok kanlanır (Yumurta)
 109 — Dört ayaklı iki kulaklı (Mangal)
 110 — Ağaç üstünde asılı sandık. (Ceviz)
 111 — Babası doğmadan oğlu askere gider (Elektrik)
 112 — Anam uyandı, cama dayandı, cam kırıldı, kana boyandı (Tahtakurusu)
 113 — Kaftanı kara, gömleği sarı, içinde oturan bir kocakarı (Kestane)

TETKİKLER:

SAİMBEYLİ BÖLGESİ

Yazan : Naci KUM

Müze Müdürü

Hülâsa, bir ana ibadet ve ayini bir nevi (zemin-perestlik) - (tabiatperestlik) ve bunların altında gizli bir kült fallik - zeker ve ferç dini - dir. Yaz çağının en feyizli ayı olan temmuz da yer ana mabetleri etrafında, her diyardan gelerek toplanan halk birbirleriyle tabiatın tenasül kudretini temsil eden (Fal-lus) ları ellerinde taşıyarak ve şarap ilahı (Baküs - Diyonizos) un mukaddes içkileriyle mest ve methuş olarak aşk ve muhabbet sahneleri yaratırlar, mabudeye kurbanlar ve armağanlar sunarlar. Bu Armağanların en değerlisi : Müthiş bir cinayette neticelenen (Attis - Adonis) in ana ilâhıya gösterdiği ferâğatin temsili olarak muhteşem dini alayların galgala ve heyecanı arasında bir erkeğin uzvi tenasülünü kendi elile kesip kurban vermektir... Bu hailede kahramanlık faciasını oynayan erkek, ferâğatinin mükâfatı olarak, büyük ana mabudenin mukaddes mâbedi hariminde ölünceye kadar (Hadım) olarak kalır, dilber Afrodit bakirelerinin arasında müstesna bir hayat sürer, olur giderdi.

Ne faide ki Afrodit veya Gübele'nin kendine kurban vererek nihayet aşk ve ihtirasını tatmin edemediğinden müteessiren (Çam ağacına) tebdil ve tahvil edilen bir (Adonis veya Atis yerine, bu bakirelerin yanında hadım erkekler vardı...

Nihayet bu din ve mezhep Romaya'da sirayet etti. Şöyle ki : (Sylla) [1] nin askerleri Kapadokya komanasına gelerek (Mâ) dinin tanıdıkları vakit orada ilâhenin rahiplerinden bir kaçını ve ilâhenin bir heykelini alıp Romaya girmişlerdir. Romada bu Komana ilâhesi - ki gördüğümüz veçhile Kybele'nin bir kardeşidir - O, (Bellona) adı altında tes'ide mabetlere mazhar olmuştur. Fakat bu mevcudiyeti müsamaha olunan, devletçe resmen tanımayan bir mezheptir. Demek ki Romalılar kendi (Avantin Diyana) larında, Efsos'un Artemis'ini görüyorlardı ise, bunun manası, burada bahse mevzu olan münasebetleri onların hissetmiş olmalarıdır. Maamafih bütün farklı şekiller ve isimler altında, Anadolu'nun ana ilâhesi (Büyük Magnamater) saklı ve mevcuttur.

Komana şehri, Roma'nın parçalanmasından sonra pek erken metruk kaldığından bir çok mimari eserleri muhafaza etmektedir. Trayan [2] devrinde İkinci Ermenistan Roma eyaleti olan Kapadokya'ya ilhak edildi. Bunun altı şehri vardı ki onlar da : 1) Maliten — Malatya, 2) Arca — Malatyanın Akçadağ kasabasının yerinde eski bir şehir, Malatyanın 35 Km.

garbinde, 3) Arabissos — Albistanın 35 kilometre garbinde şimdiki (Yarpuz) un eski ismi, bu şehre Ephesus ismi verilir. 4) Komana — Şar, 5) Ariarathia; Kayseri vilâyetinin Aziziye Pınarbaşı kaza merkezinin eski ismi; buraya Bizans devrinde (Tezamodos) denirdi. Civarında Zamantı köyü ve ırmağı vardır. 6) Boucosos — Maraş Goksun. Komana şehrinde, Küçük Asyanın en eski ana yollarından - Şehrah - birisi geçiyor ve İrana kadar gidiyordu.

İşte biz bu tarihi beldenin Kadavrası üzerinde kurulan (Şar) [3] köyündeyiz. Burada da Türk devriminden önce tamamen Ermeniler meskûn imiş. 200 ev kadarmış. Bu köye Batum ve Kars göçmenleri iskân edilmiştir. Batumluar Gürcüdür. Bunlar 1984 de, Erzurum ve Karşılar 1928 de iskân edilmiştir. Köy, İsmail Berküklerin değirmeni ve değirmen önündeki köprü geçildikten sonra başlar. Medhale (Kilise mahallesi - Aşağı mahalle) başlar, 25 hane kadardır. Burası, derenin yüksek kenarındadır. Eski bir kilise harabesi olduğundan buraya bu isim verilmiştir. Bu mahallenin bittiği yerde, yolun sol tarafında da gayet muhkemce yapılmış Ermeni mektebinin zemin katı duvarları sağlam kalmış olduğundan bunun üzerine bir ilk okul yapılmıştır. Fakat henüz çatı ve bölmeleri tamamlanmamıştır.

Mektebi geçtikten sonra biraz boşluk gidilerek Yukarı mahalleye girilir. Burada da elli ev kadar vardır. Köyün nüfusu 470 tir. Yıllık bütçesi 1944 de 1000 liradır. Bütçelerinden henüz tahsilât yapılmamıştır. Köyün ekin ve mahsul veren tarlaları 900 dönüm kadardır. Diğer arazi hep ormanlık ve fundaklardan ibarettir.

— DEVAMI GELECEK SAYIDA —

[1] — Korneliyos ailesindedir, Propretör vazifesile Kapadokya'ya gönderilmişti. Buradan birçok servetle Romaya donmuştu. Konsol intihap edilerek Asya'da Mühürdad'da karşı harbe memur edilmişti. (M. S 84 de)

[2] — Trayan : Antonetler devrinde mühim şahsiyetlerdendir. Trayan 8 - 117 Romada İtalyan olmayarak intihap olunan ilk İmparatordur. İspanyada Seül civarında bir İtalyan müstemlekesinde doğmuş, askerlikle temeyyüz ederek nihayet İmparatorluğa kadar yükselmiştir. Ordusunu tensik için Antakya'ya gelmiş, Ermenistan Kralını huzuruna çağırıp onu askerlerine ödürttükten sonra Ermenistanı Roma vilâyetine soktu.

[3] — Türkler, böyle tarihi harabelere (Şar-Şehir) adı verirler.

SPOR

Memleketimizde (Kamp) çılık ve Kamp Tarihine Genel Bir Bakış

Yazan : A Bahadır

Bu günkü anlam ve değerinde (Kamp) çılık, bizde pek eski zamanlarda uzanan bir tarihe malik değilse de, 1938 yılındanberi Kızılay Gençlik Derneği teşkilâtının İlkokul talebeleri için Yurdumuzun muhtelif yerlerinde açmakta olduğu (Talebe Sağlık Kampları) memleketimizde daimi ve sistemli bir Kampçılığın teşekkülünde yegâne âmil olmuştur.

Bu yıl, gene yurdumuzun birçok Bölgelerinde kurulmağa başlanan (İzci Kampları) ile de, Gençlik terbiyesinde bütün bir yıllık okul içi ve okul dışı çalışmalar kertesinde etkisi ve önemi bulunduğu muhakkak olan (Kampçılığın) artık fantazilik kisvesinden tamamen sıyrılarak, hakiki değer ve yerini almış olduğunu büyük bir memnurlukla görüyoruz.

(Çadırda doğan, atta ölen) ırkımızın en eski tarihlerdenberi tabii bir Kampçı ruh haleti taşıdığına hiç şüphe edilemez.

Her yıl çağda, bilhassa İlkbaharın hemen her müsait gününde, Yurdumuzun güzel mesire yerlerinde sık sık gördüğümüz yemekli yemeksiz, yatılı yatsız, genç ihtiyar, çoluk çocuk, kadın erkek, binlerce kalabalık, bu ruh haletinin halen bile canlı ve yaşamakta olan birer tezahürleridir.

Gerek ailece, gerekse eş dost topluluklarının uzak yakın, yemekli gezileri (Piknikleri) bizde en tabii bir ihtiyaç halindedir. Bugün kısmen terkedilen uzun ve yatılı (Eshabülkeyf) gezileri yerine, şehrimizde aile ve eş-dost topluluklarının tertipledikleri yemekli kır gezilerinin, vatandaşların bütçelerinin imkânı ile mütenasiben, Atatürk Parkı önünde yetiştirilen koruluktan başlayarak, Demirköprü, Baraj, Tarım okulu, Mezbağa, Çakıt, hattâ Toros eteklerinde ki Mazaroluklara kadar uzandığını görürüz.

Yurdumuzun birçok bölgelerinde şahidi olduğumuz (İçme) lere karşı olan rağbet ve akın da, Sağlık kamplarının bir nevi şekil değiştirmesinden başka birşey sayılamaz.

Kamplar için muayyen (Süre) ler yoktur. Birkaç gün süren kamplar olduğu gibi, 15, 30, 45 hattâ iki ay ve daha fazla sürebilen kamplar da kurulabilir. Bu süre, kampçıların zaman, iş, bütçe imkânları durumlarıyla sıkı sıkıya ilgilidir. Bundan başka kamplar, gayelerile de ilgilenererek, uzun veya kısa olabilir.

En uzun süreli olan (Sağlık kampları) bile iklim şartlarına tâbi olarak süresinde değişmeler gösterir. İstanbul, Ankara gibi yazları daha mülâyim geçen bölgelerde birer ay devam eden sağlık kampları, Seyhan Bölgesinde en az iki ay sürer. Bu suretledir ki

elde edilen iki bölgedeki sağlık randmanı bir muvazene tesis edebilir.

Uzun süreli kamplar, gerek maddeten ve gerekse zaman itibarile birçok külfet ve güçlük göstereceklerinden, umumiyetle kısa ve sık sık yapılan kamplar daha pratiktirler. Hafta sonları, sömestr tatilleri, muhtelif bayram ve yılbaşının müsait günlerinde programlı olarak tekrarlanan ve temadi ettirilebilen kamplar her bakımdan uygun ve verimli olurlar.

Kamalar, bir kişi ile kurulabilecekleri gibi, kamp yerlerinin müsaadesi nisbetinde bir kadro ile de kurulabilir. Bunda da, kamp alanının barındırma kudreti, mutfak ve yatak takımlarının tedarik ve nakil imkânları, içme ve kullanma sularının miktarı büyük rol oynar.

Kamplar, kuruldukları yerlere göre de çeşitlenirler. Deniz kenarlarında kurulan sahil kampları, büyük çiftliklerde kurulan kır ve sahra kampları, dağ ve yaylalarda kurulan yayla ve dağ kampları ayrı ayrı mahiyettedirler.

Kamp program ve meşgalesi bu bakımdan yekdiğerinden tamamen ayrılır. Sahil kamplarında yüzcülüğün geniş ve bol bir yer ve zaman işgal etmesine mukabil, yayla kamplarında geziler, dağ kamplarında dağcılık spor hareketleri, çiftlik kamplarında da muhtelif çiftlik işlerinde bilfiil uğraşmağa bol bol zaman ve önem verilir.

Bu cihetin, kampçıların çok iyi bir şekilde yetiştirilebilmeleri bakımından gerek kamp idareleri ve gerekse önderleri (Liderleri) tarafından dikkat nazara alınması büyük fayda ve kolaylıklar saptar.

Sahil kamplarında, denizin mai su ve iyodlu havasında sık sık denize koşturulan kampçıların yüzme, atlama, dalma ilâ... gibi tabii alâkalarına karşılık, dağ kamplarındaki kampçıların dağ spor ve hareketlerine olan alâkaları, çiftliklerdeki kampçıların, mevsime göre, hasad, döğen, hayvan bakımı, arıcılık, ipekçilik, peynircilik, ilâ... gibi faaliyetlere olan tabii ilgileri başka başkadır.

İşte, kampçıların bu tabii olan alâkalarını seziş kudreti, önderlerin muvaffak oluşlarında birinci derecede yer alır. İyi bir önder, yakaladığı bir temayüllü kendi insiyativinin kudret ve vüs'atı derecesinde müspet sahalara çekerek, kampçıların usandırılmaksızın, onların her türlü eğitim ve öğretim seviyelerini tenmiye eder.

Halka Görgü Öğütleri

İyi bir Vatandaş olmak için

Türk. köylüsile, şehirlisile, okumuşile, okunamışile aslından saygılı ve terbiyelidir,

O. her zaman, her yerde ince düşünür, başkasını rahatsız etmez.

Yalnız son senelerde eski yaşayışımızı bırakarak bir Avrupalı gibi yaşamağa başlamış bulunduğumuzdan yeni hayatın bazı icaplarında acemilikler ve noksanlıklar gösterdiğimiz de muhakkaktır.

«GÖRÜŞLER» her sayısında bir sayfayı bu gibi eksiklerimizi temamlamağa ayırmıştır.

1 — Ev kıyafetile sokağa çıkma.

2 — Kasketle selâm verirken kasketi çıkarma. Asker gibi sağ elini kasketin kenarına götürerek tanışmalarını selâmla.

3 — Fötr şapkeyi çıkarmadan aynı suretle selâm verilmez. Fötr şapkeyi sağ elinle çıkar, yana yukarı kaldır ve tekrar giymek suretile selâm ver.

4 — Yolun daima sağından yürü.

5 — Şehrin sokakları evimizin salonları gibidir. Katiyen sokakları kirletme.

6 — Sokaklara sümürme, tükürme.

7 — Yediğin yemişin kabuklarının vesair süpürüntü ve kâğıtları sokağa atma.

8 — Bilet alırken sıranı gözet, kimsenin önüne geçme ve kimseyi önüne bırakma.

9 — Otobüslere daima arkadan bin, önden in.

10 — Otobüste çocuklu kadın ve ihtiyar ayakta dururken sen oturma, yerini onlara ver.

11 — Sinema, Tiyatro, Halkevi gibi kapalı yerlerde mutlaka şapkanı, kasketini çıkar.

12 — Böyle yerlerde fındık fıstık gibi çerezler yeme; hem ağzının sapırtısıyla dinleyenleri rahatsız etmiş, hem de salonu kirletmiş ve görgüsüzlüğünü ispat etmiş olursun.

13 — Tiyatro ve Konferanslara gecikti isen hiç gitme. Kapılar kapandıktan sonra gitmek hem söyleyeni hem dinleyenleri rahatsız etmektir,

14 — Sinemanın yazılarını yüksek sesle okuma.

15 — Konferans verilir veya film gösterilirken konuşma.

16 — Böyle yerlerden çıkıp gitmek istersen pat, pat gürültü ederek yürüme. Ayaklarının ucuna basarak yürü.

17 — Trenlerde kendi rahatın için bir kişilik yerden fazlasını işgal etme. Ve böyle işgal edilmiş yer varken gelenlere yer yok, deme. Sonra sen de aynı muameleye maruz kalırsın.

18 — Karşıdaki insana (Sen) yerine daima siz diye hitap et.

19 — Birisinden gördüğün ufak hizmetler için de Teşekkür etmeyi, Sağol demeyi unutma.

20 — Birinden birşey isterken «Lütfen» demeyi unutma.

21 — Umumi yerlerde yüksek sesle konuşma. Ancak söz söylediğin adamın duyabileceği bir sesle konuş!

22 — Kaldırımda durarak arkadaşlarıyla konuşma. Geliş geçiş engel olursun.

23 — Park, Halkevi bahçesi gibi milletin malı olan yerlerden çiçek koparma. Tarhlara çayrlara basma.

24 — Kendini ve çocuğunu küfüre alıştırma.

25 — Boş vakitlerini spor yaparak geçir. Dedikodu ve kumara vakit verme.

26 — Herkesi en az senin kadar bilgili ve şerefli tanıyarak insanlara ona göre iyi muamele et.

27 — Hısım ve akrabalarına, vatandaşlarına kin tutma. Herkese ancak sevgi besle.

28 — Hayvanlara merhametle, şefkatle muamele et.

29 — Gençsen bir spor kurumuna, değilsen mutlaka bir hayır cemiyetine üye yazıl. Hayır etmek için zengin olmayı bekleme. Her vatandaş hayır cemiyetine ufak bir bağışta bulunsa çok acılar dindirilir.

Y. G.

Halkevi Çalışmaları

ÇEŞİTLİ KURSLAR

Halkevinde 1. XII. 945 den itibaren faaliyete geçen Kurslar şunlardır :

- 1 — Hitabet kursu
- 2 — Eskrim kursu
- 3 — Sahne bilgisi ve makyaj kursu
- 4 — Millî oyunlar kursu
- 5 — İkisi Cezaevinde, ikisi Halkevinde olmak üzere dört Türkçe Okuma - Yazma kursu
- 6 — 4 Grupta olmak üzere İngilizce kursları
- 7 — Keman kursu
- 8 — Mandolin kursu

TEMSİL

19. XII. 1945 Çarşamba günü Temsil kolumuz tarafından

büyük bir emekle hazırlanan Yunan klasiklerinden Sofakles'in Antigone adlı piyesi başarı ile temsil edilmiştir.

Halkımız tarafından çok beğenilen bu eser 22, 23 ve 25 27 Aralık tarihlerinde tekrar edilmiş ve bir çok vatandaşlarımız eseri üç dört defa seyretmekten zevk duymuşlardır.

Genç sanatkarlarımız bu defa Şekspir'in Jül Sezar adlı büyük eserini temsile hazırlanmaktadır.

KONSER

Bu ay içinde Evimiz Ar komitesi elemanlarından Viyoloni-

st Ahmet Ertaş ile Piyanist Eyup Ergüven tarafından birinci kısmı klâsik parçalarından ikinci kısmı armonize edilmiş halk türkülerinden olmak üzere güzel bir Keman ve Şan konseri verilmiştir.

Çok beğenilen bu konser bir hafta sonra bir daha tekrar edilmiştir.

SERGI

Evimiz salonlarında 29. XII. 945 tarihinde bir «Amatör resim ve

fotoğraf sergisi» açıldı. Kalabalık bir davetli kitlesi

önünde Sayın Valimiz Bay Âkif Eyidoğanın özlü bir hitabesile açılan sergi gezildikten sonra davetliler bir çay ziyafeti ile ağırlandılar.

Açık kaldığı bir hafta içinde on binlerce halk tarafından görülen bu sergideki eserler mütehasşs bir jüri tarafından incelenmiş ve Birinciliği İkinci Ortaokul Resim Öğretmeni Şemsi Başkurd'un Ramazanoğlu mezarlığını tasvir eden tablosu, İkinciliği de Anakucağı Müessis ve Müdürü Tahsin Karayel'in bir tablosu kazanmıştır.

24. II. 1946 da Ankarada açılacak olan Halkevleri amatör resim ve fotoğraf sergisinde teşhir edilmek üzere Birincinin 3, İkincinin 2 tablosu C. H. P. Genel Sekreterliğine gönderilmiştir.

ADANA TARİHİ YAZDIRILYOR

22. XI. 1945 Cumartesi günü, Adana Tarihinin yazdırılması için şehrimiz Lise ve Or-

taokul Tarih Coğrafya Öğretmenleri ve Tarih severlerin iştirâkile büyük bir toplantı yapılmış ve Adana tarihini ilmi bir görüşle Noksansız bir şekilde hazırlanması için muhtelif çağ ve olayların mütehasşs elemanlara yazdırılmasına karar verilmiş ve bu maksatla profesör ve doçentlerimize teklif mektupları yazılmıştır.

ÇAY ve BALO

29 Aralık Cumartesi günü, sömestr tatilinden faydalanarak

şehrimize misafir olarak gelen Kayseri Kız Enstitüsü ve Hatay Erkek Lisesi Öğretmen ve Öğrencileri şerefine büyük bir çay ziyafeti verilmiş ve bu ziyafette hazır bulunan Sayın Valimiz Bay Âkif Eyidoğan gençlere değerli öğütlerde bulunmuştur.

31 Aralık Pazartesi gecesi İlk ve Orta Eğitim mensupları evimizde bir Yılbaşı Balosu vermişlerdir. Samimi ve neşeli bir hava içinde geçen bu Baloda geç vakte kadar eğlenilmiştir.

HALKEVLERİ DERGİLERİ

DERGİNİN ADI	ÇIKARAN HALKEVİ	DERGİNİN ADI	ÇIKARAN HALKEVİ
Taşpınar	Gz. Antep	Karacadağ	Diyarbakır
Çorumlu	Çorum	Karaelmas	Zonguldak
Doğu	Fars	Kaynak	Balıkesir
Erciyes	Kayseri	Konya	Konya
Fikirler	İzmir	19 Mayıs	Samsun
Gediz	Manisa	Taşpınar	Afyon
Görüşler	Adana	Türk Akdeniz	Antalya
Halkevi	Eskişehir	Ön	İsparta
İnanç	Denizli	Uludağ	Bursa
İnan	Trabzon	Yeni Türk	Eminönü
		Halkbilgisi haberleri	Eminönü

GÖRÜŞLER

Adana Halkevi tarafındaki çıkarılır Aylık Kültür Dergisi.

Neşriyat Müdürü : KEMAL ÇELİK

Yazı İşlerini idare eden : Dil - Edebiyat Komitesi

Yıllığı 240 Kuruş

6 Aylığı 120 »

Basıldığı Yer : «BUGÜN» Basımevi

GÖRÜŞLER

in

İLÇE MUHABİRLERİ

Bay Galip Çifçi CEYHAN
 Bay A. Vef Aray OSMANIYE
 Bay Hamis Pulat KARAIŞALI
 Bay K. Sadık Göğçeli KADIRLI

Evvelce Şartlarını Bildirdiğimiz
ŞİİR VE HİKÂYE MÜSABAKAMIZ
 1 Şubat 946 Tarihine kadar
 Uzatılmıştır.

Halkevi Kurslarından Faydalanıyor musunuz?.

Türkçe, İngilizce, Fransızca, Hitabet, Eskrim, Keman, Mandolin ve Resim Kursları Kız, Erkek bütün Gençlere Açıktır.